

Tvillinger og forholdet mellom dem

Bjørg Elinor Visnes

Anne Mari Korbøl Torgersen **Tvillinger og forholdet mellom dem** Cappelen Akademiske Forlag, 2004 Kr 298. 210 sider. ISBN 82 - 02 - 22619 - 8

Det er mange myter og historier om tvillinger. Denne boka handler om virkelige historier som beskriver ulike tvillingforhold, og om hvordan relasjonen påvirker utviklingen av personlighet. I tvillingstudier har det ofte handlet om psykopatologi og andre problemer, med fokus på arv og miljø. Anne Mari Torgersen beskriver hvordan det er å vokse opp med et søsken som enten er genetisk lik eller ulik, men har same alder. Bakgrunnen er hennes egen tvillingforskning og erfaring som barnepsykolog. Som fagperson har hun vært aktiv i Tvillingforeldreforeningen. Hun har studert forskjeller i temperament hos barn og ungdom, og har doktorgrad innen feltet. I den sammenheng har hun fulgt 53 tvillingpar fra fødsel og til de fylte 30 år, og fått mye informasjon om tvillingforhold på ulike alderstrinn, om utvikling og om familier med tvillinger. En undersøkelse over så lang tid har gitt et allsidig og fascinerende perspektiv på hvordan det kan være å vokse opp som tvilling. Bilder fra hennes intervjuer og hjemmebesøk gir et annerledes innblikk i forskning.

Første del av boka omhandler fakta, som forekomst, forskjeller mellom eneggede og toeggede tvillinger, og generelle betraktninger. Andre del tar for seg ulike sider av tvillingforholdet, med mange historier og eksempler. Forholdet mellom tvillingene og hvordan dette utvikles på ulike alderstrinn beskrives og diskuteres. Dette temaet får størst plass, og er etter min mening mest interessant. I bokens tredje del diskuteres hvordan familietype, søsken og miljø påvirker utvikling hos tvillinger. Bokas inndeling gir mulighet til å lese den på forskjellig måte, slik at en gjerne kan begynne med den delen en er mest interessert i.

Et interessant spørsmål er forskjell i dominans i et tvillingpar. Hos toeggede tvillinger ser en gjerne en tydelig ulikhet i hvem som bestemmer ut fra temperament og anlegg. Dominans hos eneggede tvillinger kan veksle med alder. Men selv om de er genetisk like, kan det dannes et mønster der den ene blir talsperson for begge to. Samspillet dem imellom og forholdet til foreldrene kan forklare denne ulikheten. Dersom den ene tvillingen har vært mer syk enn den andre, kan det også ha betydning.

Råd som blir gitt til tvillingforeldre omhandler ofte at den enkelte må få utvikle sin egenart. Dette blir en spesiell utfordring når to er genetisk like. I tenårene kan det komme et opprør mot tvillingpartneren for å markere seg. Dette kan føre til at en ungdom tar valg ut fra ønsket om å være ulik, og en dominerende tvilling kan presse den andre til å velge annerledes enn en selv. Når dette skjer, er det viktig å forstå hvilke mekanismer som ligger bak. Selv om tvillingene kan være innbyrdes uenige, kan de stå sammen overfor foreldrene og bli veldig sterke. Men ikke alle gjør like mye opprør. Dette avhenger av temperament, et tema som boka tar opp i flere sammenhenger. Eneggede tvillinger samarbeider og konkurrerer ofte på en positiv måte, og de kan være med å inspirere hverandre til å yte ekstra, for eksempel i sport. Når det er stor likhet i forutsetninger, kan forventninger om at de alltid skal gjøre det like bra, øke konkurransen, og små forskjeller kan bli overdimensjonert, noe som er viktig å være oppmerksom på. Mens eneggede tvillinger vanligvis har en spesiell nærhet, kan denne samhørigheten variere hos andre tvillinger. De kan ha ulike opplevelser, venner og fritidsaktiviteter, og forholdet dem imellom kan ligne på andre søsken som er nær i alder.

I siste del av boka stilles spørsmål om det er en risiko eller ressurs å være tvilling. Gjentatt forskning viser at det ikke er mer psykiske problemer hos tvillinger enn hos andre. Siden flere er født før termin, kan det være en risiko, og det kan bli dobbelt vanskelig hvis en eller begge tvillingene er syke. Generelt er det imidlertid ikke holdepunkter for at tvillinger får for lite av nærhet og oppmerksomhet fra foreldrene sine. For det meste synes det å være positivt å vokse opp med en som er jevn gammel og aldri være ensom. Spesielt er det viktig i vanskelige situasjoner. Eneggede tvillinger vil også forstå hverandre på en spesiell måte.

Anne Mari Torgersen skriver i et alminnelig språk, med lite bruk av faguttrykk. Mange fortellinger og eksempler gjør boka konkret og forståelig. Det faglige innholdet er likevel ikke forenklet. Når forfatterens egne funn drøftes sammen med andre og større undersøkelser eller teorier, får en et utvidet perspektiv på det å være tvilling. Slike diskusjoner og referanser til andre studier kunne jeg gjerne ønske mer av. Forfatteren gir ikke direkte råd til de som måtte ønske det. Spennende informasjon og refleksjon gir større forståelse for det spesielle med tvillinger, og leseren får mulighet til å se på tvillinger og forholdet mellom dem på nye måter.